

ἃ αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἀπελίθωσαν, ἐσχημάτισεν ἐξ αὐτῶν κοινωνίαν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, ἀλλ' ὁ Ζεὺς ἐξοργισθεὶς διὰ τὸ θράσος τοῦ ἀνδρός τούτου, ἄρπαγος τῶν ἰδίων αὐτοῦ δικαιωμάτων, ἔδωκεν αὐτὸν δι' ἁδμαντίνων ἀλύσεων ἐπὶ βράχου, ὅστις κατὰ τὴν παράδοσιν εἶναι ὁ Μκιμβαρὶ ἢ τὸ Κασβέκ, τὰς προσέτι γῦπα, ὅστις ἐσπάρασσε τὰ ἐντόσθια αὐτοῦ. Ἡ φοβερὰ αὕτη καταδίκη ἐληξεν ὅτε ὁ Ἡρακλῆς ἐλύτρωσε τὸν πατέρα τῶν ἀνθρώπων κατατοξεύσας τὸ ὄφρυον.

Ἡ τῶν ἀνατολικῶν λαῶν μυθολογία παριστάνει ἡμῖν τοὺς βράχους τοῦ Καυκάσου ὡς ὑπὸ νυμφῶν οἰκουμένους, νυμφῶν αἵτινες πρὸς γίγαντας ὅμοιοι ἐφ' ἀπάντων τῶν κατωκημένων τῆς σφαίρας μερῶν εὐρίσκονται. Μία τῶν νυμφῶν τούτων, ἡ Ἀργέγκη ἐγείρει ἐπὶ τοῦ ὄρους τούτου ἀνάκτορον, ἐνθα διατηροῦνται τῶν βασιλέων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης οἱ ἀνδριάντες. Τὰς νύμφας ἐζήτησε νὰ προσβάλῃ ξένος Οὐσέρκ καλούμενος, δωδεκάποδος ἐπιβαίνων ἵππου ἢ μᾶλλον δωδεκακώπου πλοίου· ἀλλὰ κατασυντρίβεται οὗτος ἐντὸς τῶν ὁρέων Δαμαβέντ ὑπὸ βράχου, ὑπὸ μιᾶς τῶν νυμφῶν τούτων ἐκριφθέντος. Σημειωτέον ὅτι *νύμφη* (*dive*) ἐν ταῖς ἀρχαίαις ἀσιατικαῖς γλώσσαις σημαίνει νῆσον, ἐστὶ δὲ κατάληξις τῶν λέξεων Μαλδίθ, Λακεδίθ, Σερανδίθ (Κεϋλάνη) καὶ πολλῶν ἄλλων.

Κατὰ τὰς αὐτὰς ἀνατολικὰς παραδόσεις ἀποικίαι ἐκ Καυκάσου μετεβήσαν εἰς τὰς γειτονικὰς νήσους, ἐκ τούτου δ' ἔδει νὰ ἐξαγάγωμεν ὅτι αἱ ἀποικίαι αὗται ἐκ προσαγωγῆς κατώκησαν τὰς κορυφὰς τοῦ Ταύρου, τοῦ Λιβάνου, τοῦ Ἀτλαντος, τῶν Πυρηναίων, τῶν Ἀλπεων, τῶν Οὐραλίων, τοῦ Ἀλτάϊ καὶ τοῦ ὄροπεδίου τῆς Ταρταρίας.

Προστίθεμεν τέλος ὅτι οἱ Τσερκέσοι, ἀκαταλλήλως *Κερκάσιοι* καλούμενοι, ἀποκαλοῦσιν ἀλλήλους *Ἀδεγέ*, ἡ δὲ λέξις αὕτη παραγομένη ἐκ τῆς *Ἀδὰ*, ἀντιστοιχεῖ ἐν τῷ ταταροτουρκικῷ ἰδιώματι πρὸς τὴν *νῆσον*.

Ἀλλ' ἀφῶμεν τὴν νῆσον ταύτην τοῦ Καυκάσου, ἐνθα ἡ νηπιακὴ τῆς ἱστορίας κατὰστασις εὐρίσκεται περιορισμένη εἰς στενὰς λωρίδας. Διὰ μακροὺς αἰῶνας κατέπεσεν ἡ πυκνὴ αὐλαία, ἥτις καλύπτει τοὺς ἀρχαίους χρόνους, ὅταν δὲ ἀρθῇ αὕτις, τότε ἡ θεὰ τῆς γῆς δὲν θά ᾔῃαι ἡ αὕτη. Τὰ ὕδατα μετετοπίσθησαν καὶ ἐκ τῶν νήσων ἐσχηματίσθησαν ἡπειροί. Ἐάν ὁ Καυκάσος περιβρέχεται εἰσέτι ὑπὸ διπλῆς θαλάσσης ἀνατολικῶς καὶ δυσμικῶς,

πρὸς βορρᾶν ἐγγίζει τῇ Εὐρώπῃ, πρὸς δὲ νότον ἐκτείνει τὰς διακλαδώσεις αὐτοῦ εἰς εὐρύτατον μέρος τοῦ ἀρχαίου κόσμου.

Η ΚΟΜΗ ΤΟΥ ΗΜΕΤΕΡΟΥ ΚΛΗΡΟΥ.

Πάντως ἐπὶ λθὲ ποτὲ τισιν ἡ ἀπορία, πόθεν ἄρά γε παρὰ τῷ ἡμετέρῳ κλήρῳ ἐπεκράτησε τὸ ἔθος τοῦ κομᾶν, ἐνῷ ὁ κλῆρος τῶν λοιπῶν συνοίκων ἡμῶν χριστιανῶν εἶναι ἀπηλλαγμένος τῆς συνηθείας ταύτης. Ὅθεν οὐχὶ ἄχαρι ἀνάγνωσμα ἦθελε προσενέγκει τις τοῖς φιλομαθεῖσι τῆς Σαββατιαίας Ἐπιθεωρήσεως ἀναγνώσταις, ἀναζητῶν ἐν τῇ σειρᾷ τῶν παρελθόντων αἰώνων τὴν ἀρχὴν καὶ τοὺς λόγους τοῦ ἔθους τούτου.

Μεγάλην ἀνέκαθεν οἱ ἄνθρωποι ἀπέδωκαν σημασίαν εἰς τὰ περὶ τὸ πρόσωπον καὶ τὴν κεφαλὴν τριγλώματτα, καὶ πολλὰς ἠξίωσαν αὐτὰ τημελείας, ἰδίᾳ δὲ τὴν κόμην ἀμφότερα τὰ φῶλα. Κόμη μακρὰ καὶ καλῶς διατεθειμένη, ὡς τὴν σήμερον, οὕτω καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἰουδαίοις τε καὶ ἐθνικοῖς ἐθεωρεῖτο ὡς ὁ ἀριστος ἐξωτερικὸς κόσμος τῆς γυναικός. Παρ' Ὀμήρῳ αἱ ἐπὶ καλλονῇ διαπρέπουσαι τῶν τε θνητῶν καὶ τῶν ἀθανάτων συχνότατα προσαγορεύονται ἐϋπλόκαμοι, ἡϋκομοί, καλλίκομοι. Ἐν δὲ τῷ Ἀισματι τῶν Ἀισμάτων (4, 1. 6, 4) ἡ ἐπὶ πολλὰς χάριτις ἐγκωμιζομένη νύμφη ἐγκωμιάζεται καὶ ἐπὶ τῇ κόμῃ αὐτῆς. Ὁμοίως καὶ ὁ μέγας τῶν ἐθνῶν Ἀπόστολος δόξαν τῆς γυναικὸς ἀποκαλεῖ τὴν κόμην αὐτῆς (1 Κορ. ια', 14), ἐπειδὴ ἡ ταύτης ἑλλειψίς οὐ μόνον ἦν τεκμήριον λύπης καὶ πένθους (Λευτ. κα', 12. Ψαλ. κβ', 12. Ἱερμ. ζ', 29· παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν Ἰδ. Hermann Privataller th, § 39, 27), ἀλλ' ἐχρησίμευε καὶ ὡς γνώρισμα τῶν ἀπέμνων καὶ ἀτίμων (1 Κορ. ια', 6). Οὐ μόνον δὲ ταῖς γυναῖξιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς νέοις καὶ τοῖς ἀνδράσιν ἡ βαθεῖα κόμη τὸ πάλαι ἦν κόσμος χάριτος. Γνωστοὶ οἱ καρηκαμόωντες Ἀχαιοὶ τοῦ Ὀμήρου καὶ οἱ ἐν Θερμοπύλαις μετὰ Λεωνίδα ἀγωνισάμενοι Σπαρτιάται, οἵτινες πρὸ τῆς μάχης εὐτρεπιζόμενοι καὶ τὰς κόμας κτενιζόμενοι «τῷ βαρβάρῳ γελοῖᾳ ἐφαίνοντο ποιέειν» (Ἡροδ. 7, 208, 209). Καὶ κατὰ τοῦτο ὑπῆρξαν ζηλωταὶ τῶν πάλαι οἱ νεώτεροι τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος ἥρωες, τὰ παλληκάρια. Παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις βαθεῖαν κόμην ἔφερον οἱ Ναζιραῖοι (= ἡγνισμένοι, ἀφιερωμένοι), ἐκεῖνοι δηλαδὴ οἵτινες διὰ τινος ἐπιστήμου εὐχῆς εἴτε διὰ βίου εἴτε ἐπὶ τινι χρόνῳ ἀφιερούμενοι τῷ Θεῷ ἀπέφευγον μὲν τὴν τῷ ἡ νεκρῶν ἐπαφὴν, ἀπεῖχον δὲ χάριν νηφαλιότητος τῶν μεθυστικῶν ποτῶν καὶ πικνὸς ἐξ ἀμπέλου

προερχομένου, καὶ ἐτήρουν τὴν κόμην ἀκείρατον οἱ μὲν ἰσίδιον τὴν εὐχὴν ποιησάμενοι δι' ὅλου τοῦ βίου, οἱ δὲ πρόσκαιρον αὐτὴν λαβόντες μέχρι τῆς λήξεως τῆς εὐχῆς, ὅτε ἀποκειρομένη ἐρρίπτετο εἰς τὰς φλόγας τῆς κατὰ τὸν νόμον ἐν τῷ ἱερῷ προσφερομένης θυσίας. Τί τὸ σημαινόμενον τῆς μακρᾶς ταύτης τῶν Ναζιραίων κόμης, διαφωνοῦσιν οἱ ἀρχαιολογοῦντες· πιθανώτερον ὅμως λέγουσιν οἱ φρονούντες ὅτι, ὅπως τὸ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἱερέως καὶ τοῦ βασιλέως κοσμοῦν διάδημα (Ἐξόδ. κθ'. β. 2. Βασ. ια', 10), ἣν σημείον τῆς τῷ Θεῷ ἀφιερωμένης κεφαλῆς, οὕτω καὶ ἡ κόμη τῶν Ναζιραίων ἀντὶ διαδήματος χρησιμεύουσα, ἣν σημείον τῆς ἐντελοῦς αὐτῶν τῷ Θεῷ ἀφιερώσεως (Id. Keil Bibli. Archæ. § 67). Ἄλλ' ἐκτὸς τοῦ θρησκευτικοῦ τούτου ἔθους καὶ ὡς κόσμος τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν νέων κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους δὲν φαίνεται· ἀσυνήθης παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις ἡ βαθεῖα κόμη (Ἰακ. δ'. 11). Ἡ ἄπιστος κόμη τοῦ ἀπίστου Ἀβεσαλώμ ἣν ὀνομαστὴ (2 Βασ. ιδ' 26), καὶ οἱ σωματοφύλακες τοῦ Σολομῶντος ἐφημίζοντο ἐπὶ μακρᾷ κόμῃ (Ἰωσ. Ἀρχ. 7, 3). Ἄλλ' οὐδὲ τὸ ἔθος τοῦτο διέφυγε τὴν ἐπίρειαν τοῦ χρόνου καὶ τῶν περιστάσεων. Ὅ,τι κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀρχαϊκῆς ἀπλότητος ἐνομιζέτο χάρις καὶ ἀθῶος τῶν ἀνδρῶν κόσμος, σὺν τῇ προΐουσῃ τῶν ἡθῶν διαφθορᾷ πολλῶν ματαιοφρόνων καὶ ἐκδεδιγμένων ἐπιτηδεούντων τὸ πρᾶγμα, ἐξελαμβάνετο παρὰ τοῖς σεμνοτέροις καὶ εὖ φρονούσι καλλωπισμὸς θηλυπρεπῆς καὶ τῶν σωφρόνων ἀνάξιος. Ἐντεῦθεν ἀτιμίαν τοῦ ἀνδρός ἀποκαλεῖ ὁ ἀπόστολος Παῦλος τὴν μακρὰν κόμην· «άνθρω μὲν εἴην κομᾶ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστὶ· γυνὴ δὲ εἴην κομᾶ, δόξα αὐτῇ ἐστίν» (1 Κορ. ια', 14). Ὅπως δὲ ἡ μακρὰ κόμη ἦν γυναικώδης καὶ ματαιότητος γνώρισμα, οὕτω καὶ ἡ παντελὴς αὐτῆς ἄλλειψις, ἡ ἐν χρῶι κουρὰ παρὰ τε τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς Ἑλλησιν ἦν γνώρισμα τῶν δούλων. Εὐπρεπὲς δὲ καὶ τοῦ ἐλευθέρου ἀνδρός ἄξιον ἐνομιζέτο τὸ φέρειν κόμην βραχεῖαν. Τούτῳ λοιπὸν τῷ ἔθει ὡς τῷ μᾶλλον ἀρμόζοντι πρὸς τε τὸ πνεῦμα καὶ τὸν χαρακτῆρα αὐτῶν ἠκολούθησαν οἱ ἀρχαῖοι Χριστιανοί, ὡς καταφαίνεται ἐκ τε τῶν ἐν ταῖς κατακόμβαις ἀνευρεθεισῶν εἰκόνων, καὶ ἐκ τοῦ ὅτι οἱ ἐκ τῶν ματαιοφρόνων καὶ ἐκδεδιγνημένων ἔθνικῶν Χριστιανοὶ γινόμενοι ἐκείροντο τὴν μακρὰν αὐτῶν κόμην. Οὕτως ὁ περὶ τὸ δεύτερον ἥμισυ τοῦ τέταρτου καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ πέμπτου αἰῶνος ἀκμάσας λατῖνος ποιητὴς Prudentius ἐν τῷ περὶ στεφάνων βιβλίῳ αὐτοῦ (Ὑμν. XIII. στίχ. 30) λέγει περὶ τοῦ μακχρίου Κυπριανοῦ Καρχηδόνας, ὅτι Χριστιανὸς γενόμενος ἐστερήθη τὴν πρότερον

ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ κυματίζουσαν κόμην. *Defluas caesaries compescitur ad breves capillos.* Ἰσως τούτου τοῦ ἔθους λείψανον εἶναι ἡ ἐν τῇ τελευτῇ τοῦ βαπτίσματος ἔτι καὶ νῦν γινομένη κουρὰ τῶν βαπτιζομένων νηπίων, ὡς σύμβολον τῆς ἀπαρνήσεως τῶν ματαίων ἐξωτερικῶν καλλωπισμῶν καὶ ἐπιδείξεων. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τοὺς τέσσαρας πρώτους αἰῶνας ὡς πρὸς τὴν πολιτικὴν ἐνδυμασίαν οὐδεμία ὑπῆρχε διάκρισις μεταξὺ τῶν λαϊκῶν καὶ τῶν κληρικῶν, ἔπεται ὅτι οὐδὲ κατὰ τὴν κόμην ὑπῆρχέ τις διαφορὰ, καὶ οἱ ἐκ τοῦ κλήρου ἐξ ἴσου ἀποδοκιμάζοντες τὴν τε βαθεῖαν κόμην καὶ τὴν ἐν χρῶι κουρὰν ἔφερον βραχεῖαν κόμην.

Ἄλλ' ὅτε ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ τετάρτου ἤδη αἰῶνος ἐκ τῆς τῶν βαρβάρων ἐπιδρομῆς ἐπῆλθε μεταβολὴ τις ἐν τῇ πολιτικῇ ἐνδυμασίᾳ, τῆς μεγαλοπρεποῦς ῥωμαϊκῆς τηθέννου (*toga*) ἀντικαταστάσεως ὑπὸ τῆς βραχυτέρας καὶ ἀκόμψου τῶν ἐπιδρομῶν γλαυκύδος, τοῦ σάγου (*sagum*), καὶ οἱ κληρικοὶ διεφύλαξαν τὴν ἀρχαίαν στολὴν ὡς σεμνοτέραν καὶ μεγαλοπρεπεστέραν, ἡ τοιαύτη ἔξωθεν ἐπείσελθοῦσα διάκρισις τῆς στολῆς τοῦ λαοῦ καὶ τῆς τοῦ κλήρου οὐκ ὀλίγον διηυκόλυνε καὶ παρεσκεύασε τὴν ὁδὸν καὶ εἰς τὴν μεταβολὴν τῆς κόμης. Εἴπομεν προλαβόντως ὅτι ἡ ἄλλειψις τῆς κόμης, ἡ ἐν χρῶι κουρὰ, ἦν σημείον λύπης καὶ πένθους καὶ γνώρισμα τῶν δούλων. Ἐντεῦθεν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ οἱ μετανυσοῦντες μεταξὺ πολλῶν ἄλλων ἐξωτερικῶν ἐνδείξεων τοῦ πένθους αὐτῶν καὶ τῆς λύπης ἐπὶ τοῖς ἡμαρτημένοις ἀπεκείροντο καὶ τὰς κόμας παντελῶς. Ἀπὸ τούτων κατὰ τὸν τέταρτον αἰῶνα παρέλαβον τὸ ἔθος τοῦτο ὡς σύμβολον ταπεινότητος καὶ εὐτελείας οἱ πάντα μὲν τὰ ἐξωτερικὰ μεγαλεῖα περιφρονούντες, πάντα δὲ τὰ ταπεινὰ ἐπιζητοῦντες μοναχοὶ τε καὶ μοναχαί, ὡς ἐπικυροῦσι τοῦτο οὐ μόνον αἱ λέξεις κουρὰ καὶ ἀπόκρσις, αἵτινες, ὡς γνωστὸν, εἶναι τεχνικοὶ ὅροι τῆς εἰς τὸ μοναχικὸν τάγμα κατατάξεως, ἀλλὰ καὶ πλεῖστα ἄλλαι σαφεῖς καὶ ὁρισμέναι μαρτυρίαι ἐκ τε τῆς ἀνατολικῆς καὶ τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας. Τινὰς τούτων ἐπιφυλαττόμενοι νὰ παραγάγωμεν κατωτέρω ἐν οἰκίῳ τόπῳ, ἀναφέρομεν ἐνταῦθα τὸ παρὰ Σωκράτει (Ἐκκλ. Ἱστορ. 3, 1.) περὶ Ἰουλιανοῦ τοῦ Παραβάτου ἀναφερόμενον, ὅτι «ἐν χρῶι κειράμενος τὸν τῶν μοναχῶν ὑπεκρίνατο βίον», τὴν 1 καὶ 7 ἐπιστολὴν τοῦ λατίνου ποιητοῦ, ἐπισκόπου δὲ Νόλης (+ 431) Παυλίνου, καὶ τὸν δεύτερον κανόνα τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπερμετοῦντος τοῦ ἐνάτου αἰῶνος ἐπὶ Φωτίου συγκροτηθείσης πρώτης καὶ δευτέρας λεγομένης Συνόδου, ἐνθα περὶ τῶν ἐκ ποτα-

πάν λόγων τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἀναλαμβάνοντων λέγονται τάδε. «Ἐπειδὴ τινες τὸν μονήρη βίον ὑποδέσθαι σχηματίζονται, οὐχ ἵνα Θεῷ καθαρῶς δουλεύωσιν, ἀλλ' ἵνα τῇ σεμνότητι τοῦ σχήματος δόξαν εὐλαθείας προσλάβωσι καὶ τῶν οἰκείων ἐντεῦθεν ἡδονῶν ἄφθονον εὖρωσι τὴν ἀπόλαυσιν· τῶν τριχῶν γὰρ μόνων τὴν ἀποβολὴν ποιούμενοι ἐν τοῖς οἰκείοις οἴκοις παρεδρεύουσι, μηδεμίαν τῶν μοναχῶν ἀποπληροῦντες τὴν ἀκολουθίαν ἢ κατὰστασιν, ὥρισεν ἡ ἁγία Σύνοδος κτλ.». Ἐπειδὴ δὲ φανατικοὶ τινες ἀσκηταὶ καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν νόμων καὶ συνηθειῶν καταφρονηταί, οἱ περὶ τὸν Σεβαστῆς Εὐστάθιον, τὴν κουρὰν ταύτην ἐπὶ πλείονι τάχα εὐλαθείᾳ ἐπέβαλλον καὶ ταῖς ὑπάνδροις γυναῖξιν, ἡ ἐν Γάγγρη (μεταξὺ τοῦ 360—370) κατ' αὐτῶν συγκροτηθεῖσα Σύνοδος ἐν τῷ 12' αὐτῆς κανόνι ἀναθεματίζει τὰς ὑπάνδρους γυναῖκας τὰς ἀποκαιρομένας τὰς ἑαυτῶν κόμας. Ὁρθῶς δὲ παρατηρεῖ ὁ Βαλσαμῶν ἐρμηνεύων τὸν κανόνα τοῦτον, ὅτι ἡ τῆς Συνόδου ἀπαγόρευσις ἀφορᾷ εἰς τὰς ὑπάνδρους γυναῖκας, οὐχὶ δὲ τὰς τὸν μοναχικὸν βίον ἀσπαζομένας. «Οἱ δὲ οὐ μόνον δὲν ἔτρεπον κόμην μακρὰν οἱ μοναχοί, ὥς τινες φρονοῦσι, παραβάλλοντες αὐτοὺς πρὸς τοὺς Ναζιραίους, ἀλλὰ καὶ αὐστηρῶς τὸ πρᾶγμα ἀπεδοκιμάζετο καὶ ἀπηγορεύετο ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, μαρτυρεῖ ἡ τῇ 692 ἐν Τρούλλῳ συνεληθούσα πενθέκτῃ Σύνοδος περὶ τῶν ἐκ τῆς ἐρημίας εἰς τὴν κοινωνίαν κατερχομένων μελανειμονούντων καὶ κομῶντων ἐρημιτῶν διὰ τοῦ ΜΒ' αὐτῆς κανόνος ὀρίζουσα τάδε. «Τοὺς λεγομένους ἐρημίτας, οἵτινες μελανειμονοῦντες καὶ τὰς κεφαλὰς κομῶντες περιάγουσι τὰς πόλεις, . . . ὀρίζομεν, εἰ μὲν αἰροῦνται, τὰς κόμας ἀποκαιρομένοι, τὸ τῶν λοιπῶν μοναχῶν ἀναδέξασθαι σχῆμα, τούτους ἐν μοναστηρίῳ ἐγκαθίστασθαι καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ἐγκαταλέγεσθαι· εἰ δὲ μὴ τοῦτο προέλονται, παντάπασιν αὐτοὺς τῶν πόλεων ἀπελαύνεσθαι κτλ.». Καὶ ὁ περιφανὴς γερμανὸς ἱστορικὸς τῆς Ἐκκλησίας Νεάνδρος ἐν τῇ ἱστορίᾳ αὐτοῦ (τόμ. 3. σελ. 146. Ἔκδ. 1834) ὀρθῶς μὲν ἀποδέχεται τὴν κουρὰν τῶν μοναχῶν, σφάλλεται ὁμῶς νομίζων ὅτι αὕτη ἐγένετο κατὰ μίμησιν τῶν Ναζιραίων· διότι οὗτοι, καθὰ προλαβόντως εἶπομεν, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς εὐχῆς αὐτῶν δὲν ἐκείροντο, ἀλλὰ τοῦναντίον ἔτρεπον κόμην· ἀπεκείροντο δὲ αὐτὴν ἅμα τῇ λήξει τῆς εὐχῆς.

(Ἀκολουθεῖ.)

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΣΛΗΜΑΝ

ΚΑΙ ΑΙ ΤΡΩΙΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ.

Ἀπὸ τῆς 8/20 δεκεμβρίου ἀντικείμενα μεγίστου ἐνδιαφέροντος ὑπάρχουσιν ἐκτεθειμένα εἰς τὴν θίαν τοῦ ἀγγλικοῦ δημοσίου ἐν τῷ μουσεῖῳ τοῦ South Kensington Museum, ταῦτα δ' εἰς τὰ ἐκ Τροίας ἀρχαιολογικὰ κειμήλια, ἃτινα ἀπὸ τῶν προαιωνίων χωμάτων ἀπεκάλυψεν ὁ σοφὸς καὶ ἐνθουσιώδης ἀρχαιοδίφης κ. Σλήμαν.

Περὶ τῶν ἀρχαιοτήτων τούτων δημοσιεύομεν ἐξ ἀγγλικοῦ φύλλου τὰς ἐπομένας πληροφορίας.

Ἀρχαιολόγοι τινὲς διαφωνοῦσιν ἴσως ὥς πρὸς τὴν χρονολογικὴν σημασίαν τῶν κειμηλίων τούτων, ἀλλ' ὁμογνωμόνως ἅπαντες τὴν ἱστορικὴν σημασίαν αὐτῶν ἐξάιρουσι καὶ τὸν ὑπὲρ τῆς ἀρχαιότητος ζήλον τοῦ ἀκαμάτου τούτου ἐρευνητοῦ πάντες ὁμολογοῦσι.

Πολλοὶ ἀνέγνωσαν τὸ περὶ Ἰλίου καὶ τῶν λειψάνων αὐτοῦ ἔργον τοῦ κ. Σλήμαν, ὅπερ πρὸ διετίας περίπου δημοσιευθὲν λεπτομερῶς πραγματεύεται περὶ τῶν ἐπὶ τοῦ λόφου Ἰσαρλίκ γενομένων ἀνασκαφῶν καὶ τῶν κατ' αὐτὸν εὐρημάτων. Ὁ σοφὸς ἀρχαιοδίφης πολλὰ ἔτη τοῦ βίου αὐτοῦ εἰς τὴν μελέτην τῶν ἔργων τοῦ Ὁμήρου καὶ ἰδίᾳ τῆς Ἰλιάδος κατατρίψας, οὐδ' ἄλλως ἀλάθητον ἑαυτὸν ἀξιοῖ διὰ τὰς ἐπὶ τῶν ἀρχαιοτάτων ἐκείνων χρόνων κρίσεις αὐτοῦ καὶ ἀποκαλύψεις, αἵτινες μελέτης ἀξιαί εἰσι καὶ παρ' αὐτῶν τῶν πρὸς τὸν κ. Σλήμαν διαφωνούντων ἀρχαιολόγων.

Κατὰ τὸ ὁροπέδιον Ἰσαρλίκ, ὀγδοήκοντα πόδας ὑπερκείμενον τῶν τρωϊκῶν πεδίων, ὁ σοφὸς ἐρευνητὴς ἐπιχειρήσας τῷ 1870 τὰς πρώτας ἀρχαιολογικὰς ἀνασκαφὰς ἀνέστειλεν αὐτὰς μετ' οὐ πολὺ μέχρι τοῦ θέρους τοῦ ἔτους 1872, ὅτε εἰδικὴν ἄδειαν λαβὼν παρὰ τῆς ὀθωμανικῆς κυβερνήσεως, τὸ ἔργον αὐτοῦ μέχρι τέλους τοῦ 1873 παρέτεινε καὶ τὰ εἰς τὴν θίαν τοῦ ἀγγλικοῦ δημοσίου ἐκτεθειμένα νῦν ἀντικείμενα ἰδίᾳς μόχθοις καὶ ἀναλώμασι προσεκτήσατο. Ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Κεζανλίκ ἀνεῦρε τὰ λείψανα τεσσάρων ὑπερκειμένων πόλεων παρεμφερῶν πρὸς τὰς ἐπὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου ἑλληνικὰς ἀποικίας· ὡς δεῖγμα δὲ τέχνης ἑλληνικῆς κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην ὁ κύριος Σλήμαν κέκτηται ἐκ λευκοῦ μαρμάρου τοῦ δωρικοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος γεγλυμένην μετόπην ἐξεικονίζουσαν τὸν Φοῖβον καὶ τοὺς ἱπποὺς αὐτοῦ. Τὸ ἀνάγλυφον τοῦτο, ἄριστον εἰς τὸ εἶδος αὐτοῦ καὶ κατὰ πολλὰ ὅμοιον πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ λόρδου Ἐλγίνου προσκτηθέντα ἀρχαιολογικὰ κειμήλια, ἀνευρέθη ὑπὸ τὴν γῆν ἐν βάθει τριῶν ποδῶν ἀγγλικῶν.

Τὸ Ἴλιον ἦν ἡ ὑπὸ τὴν γῆν τρίτη τῶν προ-